

«СТОП СТРЕС» – програма на випередження

Отже, посиляться хімічний захист виснажених після зими посівів, а з ним і зростає загроза стресів для рослин. Несподівані приморозки та цілком очікувані подальші періоди спеки будуть якщо не лихо манити рослини, то суттєво заважатимуть їм формувати хороші врожаї. Для підвищення стійкості сільськогосподарських культур проти стресових чинників існує надійна програма захисту – «СТОП СТРЕС», що базується на застосуванні трьох біологічних препаратів компанії «БТУ-Центр»: Органік-Баланс®, Азотофіт® та Липосам®. Висока ефективність дії препаратів підтверджена практикою застосування програми в різних регіонах України. Препарати здатні поліпшити доступність макро- та мікроелементів

Якою б не була класичною весна, що раптом знову повернулася на наші поля після її відсутності взагалі в минулі сезони, стресові чинники з аграрного виробництва нікуди не поділися. Останній осінній місяць торік був надто дощовим, зима – сніжною, тож цілком можливе серйозне заселення посівів сапрофітними й фузаріозними та альтернаріозними хворобами. На додачу осіннє масове пошкодження посівів злаковими мухами відкрило «ворота» для весняного інфікування озимини

для рослин і забезпечити їх природними регуляторами росту (цитокінінами, ауксинами, гіберелінами), вітамінами, антибіотиками, фунгіцидними речовинами, ферментами, амінокислотами, що продукують мікроорганізми, необхідні рослинам під час стресів, і дають змогу мінімізувати негативні наслідки та відновити нормальний метаболізм. За своєчасного застосування ці препарати поліпшують природну родючість ґрунту, покращений рівень доступ-

ності поживних речовин у цю пору посилює розвиток рослин, їх кореневої системи, підвищить імунну реакцію рослин та їх стійкість проти приморозків і посухи та різноманітних захворювань. Кращий захист посівів від хвороб забезпечить застосування мікробних фунгіцидів – ФітоХелп® або МікоХелп®, які мають потужну бактерицидну й фунгіцидну дію завдяки вмісту в них мікробактерій та грибів-антагоністів збудників низки хвороб.

Ще один несприятливий кліматичний чинник, дія котрого все більше позначається на успіху аграріїв, – брак вологи. За такої ситуації (а водночас і за заморозків) цілком очікуване гальмування росту або й повне відмирання кінчиків коренів. Рослина втрачає можливість природним шляхом підвищити рівень цитокінінів, необхідних для закладання пагонів і колоска, утворення ендосперму в зерні й затримки процесу старіння. Переоцінити в такій ситуації роль біопрепаратів Органік-Баланс® та Азотофіт® неможливо – вони покривають нестачу вкрай необхідних цитокінінів, покращується живлення й ефективне використання продуктивної вологи. Біопрепарат Липосам® як активний антитранспірант знижує випаровування завдяки просторовій конфігурації макромолекул біополімерів – утворює мікроскопічну сітчасту плівку, яка не заважає основним процесам розвитку рослин: диханню й фотосинтезу. Надактуальна наразі проблема фітотоксичності. Більшість хімічних препаратів захисту є достатньо токсичними речовинами й отриманий рослинами стрес від їх застосування уповільнює ріст рослин, знижує їх схожість, спостерігається скручування листя, підвищується схильність до захворювання тощо. Біопрепарати програми «СТОП СТРЕС» ефективно пом'якшують негативну дію

пестицидного навантаження, забезпечивши рослину амінокислотами, які продукують мікроорганізми. З амінокислот синтезуються білки, які своєю чергою утворюють прості ферменти та ферментативні комплекси. Саме від білків та їх якісного та кількісного складу в рослинах залежить стійкість рослин проти стресових умов і подолання їх наслідків. Уже згадуваний третій біопрепарат програми Липосам® завдяки хорошій абсорбуючій здатності полімерів також знижує шкідливий вплив пестицидів.

Іван Олійнич,
Вінницька обл.:

– Усі три препарати програми дуже ефективні в комплексі, однак кожен із них результативний і сам по собі. Головне, аби ви чітко усвідомлювали, яку проблему хочете розв'язати. Хоча великою мірою тут все взаємопов'язано. Я вже давно працюю з біопрепаратами «БТУ-Центр», починав ще в холдингу «Кернел», застосовував їх на доволі великих площах – 12-14 тис. га. Спочатку використовував, звісно, Екостерн®, далі – МікоХелп®, Азотофіт®, Органік Баланс®, Липосам® – прекрасні препарати. Останній – дуже ефективний прилипач для

застосування на піщаних ґрунтах, де він не дає змоги гербіцидам промиватися в нижчі горизонти й потім проявляти токсичну дію на культуру. Якщо ви не можете прибрати у соняшнику осоти, то підсилити вбивчу дію гербіцидів варто саме цим прилипачем. Азотофіт® і Органік Баланс® – саме цими препаратами ми врятували посіви в агрономів, котрі допускалися помилки у захисті рослин – припалені посіви. Так ми «витягували» пригнічену сою, гречку, соняшник та інші культури. Одного разу сходи нашої кукурудзи у травні пошкодив мороз, тоді ми врятували її Органік Балансом®. Загалом використовували препарати «БТУ-Центр» на соняшнику, сої, пшениці і ріпаку. Щодо вирощування соняшнику зазначу: той, хто хоче мати понад 3,5 т/га, без препарату Склероцид® не досягне бажаного – склеротинія зіпсує і урожай, і якість. Уже два роки в холдингах побачили проблему склеротинії, не кажучи про невеликі господарства і фермерів по усій Україні, – більшої небезпеки на цій культурі не існує. Втрачається до 30-40% урожайності, водночас через високе кислотне число втрачається якість. Стабільного хімічного захисту від цього

захворювання, щоб там не говорили представники найтитулованіших компаній, – немає! Єдиний вихід – Склероцид®. Скажу й інше. Лишаючись прихильниками хімічного захисту посівів, уже навіть і в холдингах доводять висновку, що ми рухаємося до органічного землеробства. Не так швидко, однак доля змусить.

Анатолій Романюк,
ТОВ «Зернопродукт», філія МХП,
Хмельницька обл.

– Торік на соняшнику Конді ми застосовували досходовий ґрунтовий гербіцид Харнес. Препарат оригінальний, діюча речовина – ацетохлор, і на двох полях (близько 15 га), де площа нерівна, з крутими схилами, сталося промивання гербіциду й потім він токсично подіяв на посіви. Картина була просто кепською – посіви «горіли» на очах. Фахівць «БТУ-Центр» Ольга Кулініч відразу запропонувала застосувати програму «СТОП СТРЕС»: Азотофіт®, Органік Баланс®, Липосам®, водночас, здається, додавали ФітоХелп® та Нановіт молібден®. Оскільки площа «підпалів» йшла смугами, виокремити врожайність не було змоги, однак візуально фіксували, як дві обробки чітко повернули

ситуацію на краще – ефект «підпалу» змінився ефектом зеленого листка. Щоправда, ми ще дві фунгіцидні обробки додали. Однак те, що програма «СТОП СТРЕС» ефективна, – жодного сумніву. Хочу додати, що нас сильно тривожить ситуація на соняшнику із загрозою білої цвілі соняшнику – склеротинії, а тому плануємо навесні проекспериментувати на 20-30 га з новинкою «БТУ-Центр» для контролю хвороби – препаратом Склероцид®.

Антонюк Філімон,
головний агроном корпорації
«Сварог», Хмельницька обл.:

– Наша корпорація давно використовує біопрепарати «БТУ-Центр» на різних культурах і в різних ситуаціях. Використовували як комплексно, так і окремо препарати програми – десь Азотофіт®, десь Липосам®, десь Органік баланс®. Найчастіше в органічній сівозміні. Було кілька випадків, коли ми цими препаратами, а також МікоХелп® та ФітоХелп®, 2016 року врятували посіви в окремих господарствах, де траплялися помилки під час захисту посівів сої та соняшнику. Цікаво, що врятований від хімічного «підпалу» соняшник мав урожай вищий, ніж на інших площах. ☑

